

Enligt distribution

Ärende

Fastställande av metoder för bestämmande av nätinnehavarens avkastning för den sjätte tillsynsperioden 1.1.2024–31.12.2027 och den sjunde tillsynsperioden 1.1.2028–31.12.2031.

Part

Enligt distribution

Avgörande

Energimyndigheten fastställer metoderna för bestämmande av nätinnehavarens nätverksamhets avkastning och avgifter för överföringstjänsten (bilaga 2) som parten ska åttlyda under den sjätte tillsynsperioden 1.1.2024–31.12.2027 och den sjunde tillsynsperioden 1.1.2028–31.12.2031.

Beslutet ska efterföljas även om ändring har sökts.

Utredning om ärendet

Innan upprättandet av utkastet till beslut om fastställande har Energimyndigheten reserverat tillfälle att uttala sig om de första riktlinjerna för metoderna (3.3.2023). Energi-myndigheten har även reserverat tillfälle att uttala sig över utkastet till fastställelsebeslut inklusive bilagor 13.10.2023 genom offentligt samråd och över metodändringar 1.12.2023 genom ett offentligt samråd.

Vid beredningen av metoderna inrättade Energimyndigheten 2022 en kommitté för intressentgrupper för att effektivisera hörandet. I kommittén för intressegrupperna ingick många representanter för kunder och nätbolag. Myndigheten har beaktat i tillämpliga delar synpunkterna och observationerna gällande utvecklingen av metoderna som kommittén tagit fram som en del av arbetet med att utveckla tillsynsmetoderna år 2023.

Myndigheten har till behövliga delar beaktat de utlåtanden som inkommit som en del av beredningen av utkasten till riktlinjer och metoderna för fastställelsebeslutet.

Samråd om utkastet till fastställelsebeslut och ändrade tillsynsmetoder

I enlighet med 12 a § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013, nedan "tillsynslagen") anordnade Energimyndigheten ett offentligt samråd där de verksamhetsutövare som omfattas av fastställelsebeslutet, deras kunder och andra intressenter fick tillfälle att uttala sig om utkastet till fastställelsebeslut och innehållet i metoderna däri.



Mellan 13.10.2023 och 10.11.2023 anordnade Energimyndigheten det första offentliga samrådet, där intressenter gavs möjlighet att uttala sig om utkastet till fastställelsebeslut för tillsynsmetoder gällande prissättningens skälighet inklusive bilagor. Begäran om utlåtande över fastställelsebeslutsförslaget med bilagor publicerades i statens utlåtandetjänst (utlåtande.fi).

Dessutom anordnade Energimyndigheten ett andra samrådsförfarande mellan 1.12.2023 och 15.12.2023 som gällde de förändringar som gjorts i metoderna utifrån det första offentliga samrådet. Begäran om utlåtande gällande ändringarna publicerades i utlåtandetjänsten.

Sammanfattning av utlåtanden från samrådet 13.10.2023 - 10.11.2023

Totalt inkom 102 utlåtanden via utlåtandetjänsten och 12 utlåtanden direkt till Energimyndigheten avseende metoderna och fastställelsebeslutsutkastet för eldistributionsnätverksamhet och högspänningsdistributionsnätverksamhet. Energimyndigheten publicerade de offentliga utlåtandena på sin webbplats.

I utlåtandena från distributions- och högspänningsnätinnehavare samt deras entreprenörer, ägare och olika andra intressenter betonades särskilt åsikten, att förändringarna i värderingsprinciperna för elnätet inte garanterar tillräckliga ekonomiska förutsättningar att upprätthålla och utveckla elnätet i framtiden.

I utlåtandena från kundernas intressentgrupper betonades åsikten, att tillsynsmetoderna ska uppmuntra samtidigt till en rimlig kostnadsmotsvarighet och tillräckliga investeringar för den gröna omställningen.

Därutöver framfördes i utlåtandena diverse övriga kommentarer och ändringsförslag gällande metodens rimliga avkastning och incitament.

Sammanfattning av utlåtanden från samrådet 1.12.2023 - 15.12.2023

Totalt 78 utlåtanden inkom via utlåtandetjänsten och 5 utlåtanden direkt till Energimyndighetens registratur avseende metoderna och fastställelsebeslutsutkastet för eldistributionsnätverksamhet och högspänningsdistributionsnätverksamhet. Energimyndigheten publicerade de offentliga utlåtandena på sin webbplats.

Särskilt i utlåtandena från distributions- och högspänningsnätinnehavare betonades åsikten, att de förändringar som gjorts jämfört med utkastet från oktober inte kommer att förbättra nätoperatörernas långsiktiga investeringsförmåga, utan kan till och med försvaga den ytterligare. Vidare framfördes i utlåtandena synpunkter angående frysning av nättillgångar, enligt vilka hela elnätet borde värderas i enlighet med den senaste jämförprislistan och dess jämförpriser, eftersom den senaste jämförprislistan beskriver tillförlitligast den faktiska strukturen av nätet och dess byggnadskostnader i olika miljöer.

Från nätanvändarnas sida betonades i utlåtandena å andra sidan oron över att de förändringar som presenterades i december avviker från den strikta kostnadsmotsvarighetsprincipen i större mån än den helhet som presenterats tidigare. Enligt de synpunkter som nätanvändarna framfört i uttalandena är ändringarna till det tidigare utkastet i praktiken ägnade till att öka företagets intäkter och vinster jämfört med utkastet från oktober.



Därutöver framfördes i utlåtandena diverse övriga kommentarer och ändringsförslag gällande metodens rimliga avkastning och incitament.

Motivering

Parterna bedriver tillståndspliktig elnätsverksamhet enligt elmarknadslagen och är därmed sådana nätinnehavare som avses i 3 § 9 punkten i elmarknadslagen (588/2013).

Enligt 21 § i elmarknadslagen ska nätinnehavaren inom gränserna för överföringskapaciteten för sitt elnät, mot skälig ersättning sälja elöverförings- och eldistributions-tjänster till dem som behöver sådana. Enligt 24 § i elmarknadslagen ska prissättningen av nättjänsterna vara skälig enligt en helhetsbedömning. I prissättningen av nättjänsterna får inte ingå villkor som är ogrundade eller som uppenbarligen begränsar konkurrensen inom elhandeln.

I regeringens proposition med förslag till lagstiftning om el- och naturgasmarknaden (RP 20/2013 rd) konstateras i den allmänna motiveringen att prissättningen av elnätstjänsterna ska vara skälig. Med detta avses i första hand att priserna ska motsvara kostnaderna för nätverksamheten och att avkastningen från affärsverksamheten ska hållas på en skälig nivå. Den skäliga avkastningen ska återspegla den nivå av ekonomisk risk som verksamhetsidkandet medför med avseende på det kapital som elnätsägaren investerat i nätverksamheten. Marknaden pressar inte nätinnehavaren att hålla låga priser och inte heller sporrar den till en effektivare verksamhet. Kostnadsineffektivitet kan kompenseras med högre priser. I kravet på skälig prissättning ingår därför ett element som införts genom regleringen för att sporra till ekonomiskt effektiv verksamhet. På grund av kravet på kostnadsmotsvarighet vid prissättningen av nättjänsterna fastställs prisnivån för varje nätinnehavares tjänster utgående från elnätets egen kostnadsnivå. I detaljmotiveringen till 24 § i elmarknadslagen konstateras bland annat att man vid bedömningen av monopolprissättningen ska analysera vilken företagets kostnadsnivå är jämfört med de kostnader som företaget de facto skulle ha möjlighet att uppnå.

I regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av elmarknadslagen och 14 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (RP 265/2020 rd) har följande konstaterats. Syftet med lagen är att genomföra slutsatserna från kostnadsutredningen för elöverföring för att stävja priset för överföring av el i enlighet med regeringsprogrammet för Sanna Marins regering. Man kan tänka sig att dämpa höjningen av priserna på elöverföring och eldistribution genom lagstiftning på i princip två sätt, dvs. genom att ändra lagstiftningen så att den inverkar på sättet att fastställa en skälig prissättning och genom att ändra elnätsregleringen så att kostnadsnivån för produktionen av överförings- och distributionstjänster minskar.

Vidare enligt regeringspropositionen (RP 265/2020 rd) kan Energimyndigheten inom ramen för gällande lagstiftning och sina befogenheter utveckla metoder för beräkning av prissättningen av elöverföring och eldistribution i syfte att stävja prisstegringen, oberoende av lagstiftningsåtgärder. Den nationella regleringen av den prissättning som gäller elnät bygger på principen att Energimyndigheten är skyldig att utveckla metoder för beräkning av överföringsavgifterna för att avhjälpa de brister som upptäckts i dem. Enligt regeringspropositionen (RP 20/2013 rd) till tillsynslagen ska Energimyndigheten innan en ny tillsynsperiod börjar bereda ett nytt utkast till ett beslut om fastställande, i vilket de metoder som anges i beslutet vid behov har utvecklats utifrån erfarenheterna av tillsynen.



Enligt 10 § i tillsynslagen ska Energimyndigheten genom ett beslut fastställa metoderna för bestämmande av nättinnehavarens intäkter av nätverksamheten och de avgifter som ska tas ut för överföringstjänsten under tillsynsperioden.

Ett beslut om fastställande där det bestäms om de metoder som avses i 10 § 1 mom. 1 punkten i tillsynslagen gäller under två på varandra följande tillsynsperioder på fyra år.

Energimyndigheten konstaterar att metoderna enligt detta beslut om fastställande täcker principerna för värdering av det kapital som bundits i nätverksamheten, sättet att fastställa en godtagbar skälig avkastningsgrad på det kapital som bundits i nätverksamheten, sättet att beräkna överskottets räntepåföljd, sättet att bestämma det faktiska justerade resultatet av nätverksamheten samt den rättelse av nättinnehavarens resultaträkning och balansräkning som dessa förutsätter. Som en del av metoderna fastställer Energimyndigheten också incitamenten samt de mål och metoder som används vid tillämpningen av dem och som syftar till att uppnå en tillräcklig investeringsnivå, utveckla eldistributionens kvalitet och effektivisera nätverksamheten samt till innovativa lösningar för nätverksamheten. De metoder som skall fastställas och detaljerade motiveringar till dessa presenteras i bilaga 2 till detta beslut. Dessa är metoder i enlighet med 10 § i tillsynslagen, om vilka kan bestämmas i beslutet om fastställande av de metoder som ska iakttas vid prissättningen.

Innan de i tillsynslagens 10 § avsedda besluten om fastställande meddelas ska Energimyndigheten i enlighet med 12 a § i tillsynslagen ordna ett offentligt hörande där de verksamhetsutövare beslutet om fastställande gäller, deras kunder och andra intressegrupper ges möjlighet att uttrycka sina åsikter om innehållet i besluten om fastställande samt om de metoder och villkor som anges i dem. Energimyndigheten ska publicera de beslut om fastställande som avses i 10 och 11 §.

Slutsatser baserade på samråd avseende utkasten till beslut om fastställande

Energimyndigheten har utvärderat de utlåtanden som inkom i oktober 2023 gällande utkastet till fastställelsebeslut. Utifrån utlåtandena beslöt myndigheten att 1.12.2023 presentera nya ändringar till innehållet i tillsynsmetoderna. Ett offentligt samråd gällande förändringarna ordnades 1.12-15.12.2023.

Energimyndigheten konstaterar att i den slutliga metoden har förtydliganden gjorts utifrån utlåtandena från det offentliga samrådet i december gällande frysandet av jämförpriserna för nättillgångar, vilka är motiverade med hänsyn till helheten av tillsynsmetoderna samt kraven, målsättningarna och förutsättningarna i elmarknadslagstiftningen.

Energimyndigheten anser att de tillsynsmetoder som fastställs utgör en motiverad helhet och uppfyller elmarknadsregleringens krav, målsättningar och förutsättningar för pristillsyn.

Tillämpade bestämmelser

Elmarknadslag (588/2013) 3 §, 21 § och 24 §.

Lag om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013) 10 §, 12 §, 12 a § 36 § och 38 §.



Mer information

Ytterligare information ger direktör Veli-Pekka Saajo, tfn 029 5050 023.

Ändringssökande

I Energimyndighetens förvaltningsbeslut får ändring sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Med ett överklagbart förvaltningsbeslut avses ett beslut genom vilket ett ärende har avgjorts eller lämnats utan prövning.

I ett förvaltningsbeslut får ändring sökas genom besvär av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet och av den vars besvärsrätt föreskrivs särskilt i lag.

Om besvärsrätten finns separat information i den bifogade besvärсанvisningen.

Bilagor Besvärсанvisning
Tillsynsmetoder under sjätte (1.1.2024–31.12.2027) och sjunde (1.1.2028–31.12.2031) tillsynsperioden. Eldistributionsnätsverksamhet och högspänningsdistributionsnätsverksamhet.

Motiveringspromemoria om eldistributionsnätsverksamhet

Distribution Aljärven Sähkö Oy
Alva Sähköverkko Oy
Caruna Espoo Oy
Caruna Oy
ESE-Verkko Oy
Elenia Oy
Enontekiön Sähkö Oy
Esse Elektro-Kraft Ab
Forssan Verkkopalvelut Oy
Haminan Sähköverkko Oy
Haukiputaan Sähköosuuskunta
Helen Sähköverkko Oy
Herrfors Nät-Verkko Oy Ab
lin Energia Oy
Imatran Seudun Sähkönsiirto Oy
Jeppo Kraft Andelslag
Jylhän Sähköosuuskunta
Järvi-Suomen Energia Oy
KSS Verkko Oy



Kajave Oy
Kemin Energia ja Vesi Oy
Keminmaan Energia ja Vesi Oy
Keravan Energia Oy
Keuruun Sähkö Oy
Koillis-Lapin Sähkö Oy
Koillis-Satakunnan Sähkö Oy
Kokemäen Sähkö Oy
Kokkolan Energiaverkot Oy
Kronoby Elverk Ab
Kuopion Sähköverkko Oy
Kuoreveden Sähkö Oy
Kymenlaakson Sähköverkko Oy
Köyliön-Säkylän Sähkö Oy
Lahti Energia Sähköverkko Oy
Lammaisten Energia Oy
Lankosken Sähkö Oy
Lappeenrannan Energiaverkot Oy
Lehtimäen Sähkö Oy
Leppäkosken Sähkö Oy
Muonion Sähköosuuskunta
Nivos Verkot Oy
Naantalin Energia Oy
Nurmijärven Sähköverkko Oy
Nykarleby Kraftverk Ab
Okun Energia Oy
Oulun Energia Sähköverkko Oy
Oulun Seudun Sähkö Verkkopalvelut Oy
PKS Sähkönsiirto Oy
Paneliankosken Voima Oy
Parikkalan Valo Oy
Pori Energia Sähköverkot Oy
Porvoon Sähköverkko Oy
Raahen Energia Oy
Rantakairan Sähkö Oy
Raseborgs Energi Ab
Rauman Energia Sähköverkko Oy
Rovakaira Oy
Rovaniemen Verkko Oy



Sallila Sähkösiirto Oy
Savon Voima Verkko Oy
Seiverkot Oy
Sipoon Energia Oy
TLS Verkko Oy
Tampereen Sähköverkko Oy
Tervolan Energia ja Vesi Oy
Tornion Energia Oy
Tunturiverkko Oy
Turku Energia Sähköverkot Oy
Vaasan Sähköverkko Oy
Vakka-Suomen Voima Oy
Valkeakosken Energia Oy
Vantaan Energia Sähköverkot Oy
Vatajankosken Sähkö Oy
Verkko Korpela Oy
Vetelin Energia Oy
Vimpelin Voima Oy
Äänekosken Energia Oy
Enso Alueverkko Oy
EPV Alueverkko Oy
Kaakon Alueverkko Oy
Kittilän Alueverkko Oy
Mäntän Energia Oy
Satavakka Oy
Sähkö-Virkeät Oy
UPM Sähkösiirto Oy
Ääneverkko Oy

För känne- Kommittén för intressentgrupper
dom